Ч. 192 (15.013). ЛЬВІВ, четвер 1. вересня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХ ИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Генляйн відкинув нові пропозиції?

О ВЛЕНА Д ЯЛЬНІСТЬ ЛЬОРДА РАНСІМЕНА.

По повороті Астона ваткіна з Льондону в суботу 27. ц. м. діяльніс льорда Ра сімена дуже оживилась. Ще в су у Астон ваткін поїхав на замок кн. Го льоге, де рінувся з Генляйном і поінформу його про становище Льондону. Тому, що ц розмова не довела до порозуміння, Астон Гва ін запроси на пополудні льорда Рансімена.

Політичні кола зап яють, що озмова льорда Рансімен теж не дов ла до бажаних успіхів. Ге яйн стоїть а становищі, що проект чехословацького уряду дають надто ало уступок у порівнанні з карльсба ською програмою. Одначе Генляйн відсуваєт я від дальших переговор . У Празі реконані, що на зїзді в рнберґу по шать справу судетських ців і що та прийде до рішень, що матимуть елике значіння для дальшо о розвитку прави. Астон Ґваткін був ий вечір і ц у ніч з понеділка 29. на второк 30. м. у швайцарському по сльстві у Пр і, де студіював швайц ську канто льну систему. Члени мі льорда Ра імена розглядають закон 1920. р., щ передбачував децент лізацію дер авної адміністрації, що пирається на систем і куп

ПОДІЛ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ НА КАНТОНИ.

Англійський уряд дістав ближчі інформації про нові пропозиції, що їх опрацював праський уряд як основу до переговорів зі судетськими німцями.

Ці пропозиції спираються на кантональних засадах. Чеський уряд уважає їх поважними уступками в користь судетських німців.

На думку мiродатних кол ці пропозиції творять підставу до розвязки судетської справи.

ПОВАЖНІШІ УСТУПКИ НЕОБХІДНІ.

„Таймс" пише, що приїзд британійського амбасадора Гендерсона в Берліні до Льондону і наради британійських міністрів мали на меті розглянути причини напруження відносин між німцями і Прагою.

Від чехів слід сподіватись дальших уступок. „Таймс" пише, що без признання меншинам автономії — Чехословаччина вестиме небезпечне животіння. Стратеґічна безпека є ілюзією, якщо нема льояльности національних груп, які не багато скориставши не мають нічого до страчення, якщо розпадеться республіка.

Масові арештув ння за великі зловживання в ервоній армії.

Слідство, що його перевів комі р Мехліс у Хабаровську, кидає характеристич е світло на стан засоблення д лекосхідної а ії підчас боїв під Чанкуфен. З оголошених одробиць слідства виходить, що в Хабаровську Владивостоці та в багатьох містах переведе о масові арештування за великі зловживан в армії. Між іншими арештова о першого тенданта армії Далекого Сходу Іванова, кват рмайстра армії Ноймана, другого інтенданта а мії Лаґукова, старшин інтенд нтури Елісеева Матвієва, платника Антонов і дивізійного тенданта Муковнікова. Слідство виявило, що л ше одного місяця розікрали харчевих запасів складах у Хабаровську вартост и 120 тисяч ру ів. З магазинів летунських ві ділів пропало таємний спосіб 900 скринь яєць та чотири т и масла. Розікрали всі запаси папіросок, мах ки і сірників. У 1937. р. здефравдовано 80. 0 рублів готівкою, а за сім місяців 1938. р. 0 тисяч. Підчас боїв під Чанкуфен летуни ді вали перед летами... солену рибу замість хар в. Недомагання у прохарчуванні армії викл али безліч бунтів у поодиноких відділах далекосхідньої армії. Всі арештовані відповідатимуть перед наглим судом.

РАКОВСЬКИЙ ВІДПОВІДАТИМЕ ЩЕРАЗ ПЕРЕД СУДОМ.

Перед чотирьома днями Г. П. У. спровадило зі Свердловська до вязниці Лубянки в Москві б. совітського амбасадора в Парижі і Льондоні Раковського, якого засудили підчас процесу проти Рикова і Бухаріна при кінці березня ц. р. на 25 років вязниці. Раковського переслухує прок. Вишинський. Раковського обтяжив б. совітський амбасадор у Берліні Юренев, який стане незадовго з іншими совітськими дипльоматами перед судом. Прокуратор Вишинський притягне Раковського до відповідальности за шпиґунство і підготову замаху на Сталіна. Разом з Раковським засяде на лаві підсудних син Каменева Семен, який працював у фабриці самоходів у Москві і 5 днів тому арештувало його Ґ. П. У. у звязку зі справою Раковського.

Політична емонстрація над Реном.

Канц. Гітлер з кількома ґенерала перевів інспекцію фортифікацій під м. Кель на французько-німецькім кордоні проти Шт расбурґа. Інспекція тревала годину і тоді спине на цьому відтинку прикордоний рух. Фран цькі політичні кола і париська преса принял спокійно цю несподівану інспекцію канц. Ґ тлера на французько-німецькому кордоні, об жуючись до коротких телеграм на цю тему. Ф анцуська преса перейшла над цією справою п півофіційній інспірації до денного порядку. „Інтрансіжан" повідомляє, що фортифікації недалеко Кель не мають такого великого політичного значіння, щоб на інспекцію приїхав аж сам канц. Гітлер. Єдине їх значіння в тому, що фортифікації побудовані кількасот кільометрів від французького Штрасбурґа і тому мають символічне значіння. Візиту канц. Гітлера у Кель слід уважати за свого роду політичну демонстрацію під адресою Франції і навіть Англії.

Між Будапештом — Берліном і Варшавою

Львів, 31. серпня 1938.

Европейська преса і публична опінія дуже живо від кількох місяців займається відносинами в чехословацькій республиці, головно з приводу конфлікту, що зайшов між судетськими німцями і чесько-словацьким урядом на тлі німецької вимоги територіяльної автономії для судетських німців.

Створена санжерменським договором надвелтавська держава є наслідницею Австро-Угорщини не лише в територіяльному значінні; у великій мірі і по етнічному складі — вона не є національною державою, як не була нею ні передвоєнна Австрія ні передвоєнна Угорщина, але типовою державою національностей. Говорить про це офіціяльна національна статистика з 1930 р., на підставі якої чехів є 7,446,732 = 50,56 прц., німців 3,318,445 = 22,53 прц, словаків 2,309.972 = 15,68 прц., мадярів 719,569 — 4.89 прц., українців 568,941 = 3,86 прц., жидів 20,779 — 1,39 прц., поляків 100.322 — 0.68 прц. і інших 53,053 — 0,31 прц. Демократична чесько-словацька конституція признає деякі мовні права для національних меншин в ділянці шкільній і публичного життя, що признає теж і практика. З усіх так званих сукцесійних держав, що міжнародніми трактатами приняли на себе зобовязання шанувати національні і віроісповідні окремішности своїх меншин — між якими і Польща, — одинока Чехословаччина здебільша таки і виконує ті свої зобовязання.

І з цього боку подібна вона найбільше до передвоєнної австрійської держави, де назагал поодинокі її народи мали не тільки конституційно заґарантовану рівноправність, але у значній мірі теж і виконання цієї рівноправности у практичному житті. Подібно є і в Чехословаччині, хоч у її конституції нема аналоґічної статті, якою була ст. 19 австрійського основного закону про права й обовязки громадян з 21. грудня 1867. Нема в чесько-словацькій конституції теж мови про територіяльну автономію для поодиноких народів з одним винятком, що торкається Підкарпатської Руси, яка одинока і на основі конституції і на основі санжерменського договору мала заґарантувати окремий внутрішній устрій, спертий на територіяльній автономії. Інша річ, що Чехословаччина й досі цього свого зобовязання супроти нашого Закарпаття не виконала та щойно в останніх часах поробила перші кроки, що заповідають здійснення територіяльної автономії на українському Закарпатті.

Меншиневі відносини у Чехословаччині мабуть найкраще характеризують саме німецькі та польські тамошні надбання, себто стан тих меншин, який викликує такі протести й такий крик німецької та польської преси: кілька високих німецьких державних шкіл, ціла сітка серед

ного шкільництва, власна самоуправа, сильний промисл, — а для стокількадесять тисяч поляків власне шкільництво й національні організації — це той дійсний стан, про який у нас уже писалось точно.

Внутрішньо-устроєві питання були в Чехословаччині актуальні вже в перших часах її істнування. Правда, і судетські німці не ставили збройного опору, бо переможена Німеччина не могла їм дати в 1918-19 р. ніякої опори. Але вже і тоді були голоси за признанням територіяльної автономії для судетських німців, а були й такі — вправді розмірно нечисленні, що не хотіли взагалі належати до чесько-словацької республики, бажаючи прилучення або до повоєнної Австрії, або до Німеччини. Вкінці сенжерменський договір оперся в засаді (з незначними виїмками на Шлеську) на старих границях, прилучуючи до країв корони св. Вячеслава Словаччину на підставі пітсбурської угоди в Америці з 30. травня 1918 р., як теж і Підкарпатську Русь, що постановою своєї Центральної-Русько Народньої Ради з 8. травня 1919 р. добровільно злучилася з чесько-словацькою державою з тим, що одержить територіяльну автономію.

Значна частина судетських німців погодилася з новим станом річей, деякі німецькі партії входили навіть у склад урядової коаліції і мали своїх представників в уряді. Довоєнні шкільні і культурні здобутки з високим шкільництвом включно задержали чеські німці в цілости. Те все змінилося щойно з приходом до влади в Німеччині Гітлера, а вже відразу з хвилиною злуки Австрії 13. березня ц. р. Наче на кивок чародійної палочки уґодовецькі німецькі партії в Чехословаччині зникли і замість них до рішального голосу прийшли гітлерівці. Решта відома. Частинна мобілізація по обох сторонах, загроза збройного конфлікту, приїзд до Праги британського медіятора льорда Рансімена і ставлення судетськими німцями рубом справи територіяльної автономії. Для европейського мира Прага зачинає сьогодні бути тим, чим літом 1914. р. був Београд.

Крім німців заговорили теж словаки, мадяри і поляки, а вже найменше наші брати, хоч саме тільки вони мають вже частинно на папері свою національно-територіяльну автономію. Слід зазначити, що словаки, а саме найчисленніша серед них партія помершого в серпні ц. р. о. Андрея Глінки (словацька людова партія) від самого початку видвигала катеґорично супроти праського уряду домагання територіяльної автономії. Своє домагання опирав о. Глінка на згаданій вище пітсбурській угоді, що її тоді підписав пізніший перший президент держави проф. Т. Ґ. Масарик. Чехи цієї угоди ніколи не виконали, а през. Масарик оспорював пізніше взагалі саму важність цієї угоди. Чеським централістичним змаганням стала в допомогу частина самих словаків з походження — як ось один з найголовніших творців чесько-словацької держави ґен. Штефанік, през. Масарик, перший міністр для Словаччини д-р Шробар і теперішній премієр д-р Годжа, що не признають повної національної окремішности словаків, вважаючи словацьку мову за наріччя чеської, промовляючи зрештою по словацьки за южним своїм побутом на Словаччині. Вони теж були тими, що ввели незнану давніше назву чесько-словацького народу, який по-правді не істнує в науковому розумінні.

Словацька людова партія (католицька) о. Глінки була майже безперервно у дуже різкій опозиції до центрального праського уряду. Для здійснення свого основного домагання — широкої територіяльної автономії Словаччини — шукав о. Глінка союзників усюди. Перед сорока роками в початках своєї політичної діяльности і карієри о. Глінка співпрацював навіть з мадярами, а саме з мадярською католицькою партією, якої був членом. Щойно коли ця партія поставилася неприхильно до національних словацьких домагань та не згодилася на кандидатуру о. Глінки до угорського сойму, о. Глінка виступив з неї і повів боротьбу проти мадярів, за що й попав на кілька літ у мадярську тюрму.

З черги о. Глінка звернувся до чехів. Як бачимо зі сказаного, співпраця з Прагою не тревала довго. Чехів замінив Глінка на поляків і в його кругах нераз говорилося, що Словаччина (тут практично словацька людова партія) не бачучи можливости співпраці з Прагою як автономний край, не малоб нічого, якщоб Словаччину прилучили до Польщі на засадах федерації. На кожний випадок в комбінаціях о. Глінки і його партії Варшава грала велику ролю і польська політика вміла те використати.

Мадяри, що замешкують південні окраїни словацьких і українських земель від Братислави по Берегово, з ґеоґрафічних причин не видвиґають справи територіяльної автономії. Зате сам Будапешт веде ревізіоністичну кампанію, домагаючися в першу чергу на півночі передачі собі Підкарпатської Руси, за чим є більшість польської опінії. Вона є теж за тим, щоб малесенький скравок польської землі за Ольжою одержав територіяльну автономію. В трикутнику Будапешт — Берлін — Варшава, що є безпосередньо заінтересований у теперішніх подіях у Чехословаччині, — вирішується доля цієї держави, між ними і доля нашого Закарпаття, яке не хоче ніяк повороту під мадярське ярмо.

Д-р Степан Баран.

За душу нащадків українського боярства.

Наша стаття про „Золоту Книгу Української Шляхти“, поміщена в 172. ч. нашого часопису з 7. серпня ц. р., не залишилася без відгомону в польській пресі. Поцікавився нею „Курієр Варшавскі“, що в свому 232. ч. з 25. серпня ц. р. привітав заповідь її появи, приблизно так:

...„Тому, що рух (поміж польською загородовою шляхтою) не на руку українцям, бо паралїжує „рутенізаційну“ акцію, що її від літ веде церква, школа й суспільні орґанізації, почали вони нагальний протинаступ. Зразу йшло все здавна традиційним для гайдамаччини шляхом: палення стирт, напасти й бійки, господарський бойкот. Та виявилося, що шляхта тверда. В уніятській церкві домагається польських богослужб і проповідей, вертається до мови батьків і національного почування. Тому українці вдарили в те, що творить признаку її відрубности: в прастарі привілеї. Дарма, що сьогодні вони тільки памятка, що не дає ніяких особливих прав. Українці рішили підважити польський рух, протиставлючи йому свій, штучний. Є польська шляхта, хайже буде й українська! Вже заповіли видання „Золотої Книги Української Шляхти“, щоби ще незорґанізованих шляхтичів переконати, що вони є чимось окремим і ліпшим від зорґанізованих. Яке буде наукове обґрунтування цього руху, важко передбачити, але буде, мабуть, нефортунне, скоро спирається він з ґрунту на фальшивому засновку. Шляхоцтво йшло з Польщі, було атрибутом орґанізації Річипосполитої, що чейже істнувала, як шляхотська демократія. Навіть не українці, „де номіне“, що з назви партії силуються творити назву народу (!), але українці справжні, при- і задніпрянські, оскільки мають шляхоцтво, то тільки польське. Передвоєнна Полтавщина повна була невеликих хутірців, де мешкали нащадки запоріжських отаманів, нобілітовані колись соймами, що носять польські герби й з гордощами есконтують своє шляхоцтво в російській суспільній орґанізації. Цікава річ, що один з небагатьох російських гербовників, (бо в Росії розуміння „дворянін“ не вимагало гербу), то саме гербовник полтавської шляхти. Але ніхто, розумуючий поважно, не назвав би тієї шляхти орґанічно українською, бо **шляхоцтво є тієї національности, що й нобілітація.** (Підкр. наше — Ред.). На всякий випадок рух нашої загородової шляхти мусить бути приготований до дискусії, бо нераз треба воювати й із нерозумними арґументами...“

Оце дослівний переклад місця в статті, посвяченій майбутній „Золотій Книзі Української Шляхти“. Підписав п. **Антоні Боґуславскі.**

Призвичаєні до пристойного назагал тону статтей „Курієра Варшавского“, не можемо не висловити здивування з приводу виїмково розхрістаного тону й якоїж „арґументації“ п. Антонього. Не знаємо, з якої саме лінії Богуславських той пан Антоні, але по козацькому темпераменті, з яким він боронить своєї тези про монополі поляків на шляхоцтво, ми булиб дуже схильні признати його нащадком одного з тих Богуславських, що то служили колись і билися під прапорами Хмельницького — Лашко Богуславський в чигиринському полку, Андрушко й Федір у черкаському, Олексій у брацлавському, і Сахно у корсунському. Бо хоч списи польської шляхти читують аж шість чисто польських ліній Богуславських, то ми дуже сильно підозріваємо пана Антонього, що його герб, то „Приятель“, а родове гніздо в Берестейщині. Бо так воно вже якось буває, що найголосніше й найбільш непримиримо говорять ті, що відчувають потребу заглушити голос крови, чи приспаної віками національної совісти.

Та якби з польськістю пана Антонього було навіть усе в порядку, то стан, у якому находиться його знання історії, ґенеальоґії й геральдики, що найменше дуже сумний. Вистачило би його може для краківського „Курієрка“, але для „Курієра Варшавского“ це дещо замало: це направду старий і поважний часопис, хоч і ворожий українству.

Впевняє нпр. пан Антоні, „що шляхоцтво було атрибутом польської Річпосполитої“. Алеж поза Польщею, рівночасно з нею, а деколи й скорше від неї, повставали й ріжничкувалися упривілеєні стани воєнно-адміністраційної аристократії, що наприклад, як це було в княжій Україні, стали князями, вельможами й боярами старшими та молодшими, та формально і фактично були рівнорядні з анальоґічними шарами чужинецької, в тому числі і польської аристократії. Ми, напр. можемо залишити на боці цілі десятки українських княжих родів, респектованих, як такі ще в історичній Польщі. Вистане поставити перед собою спис тих кільканацяти княжих родів у сучасній Польщі й запитати пана Антонього: котрий з них є направду польського походження — чи князь Воронецький герб Корибут, чи Друцький-Любецький г. Друцк, чи Гедроїч г. Гіпокентавр, чи Ґедимінович-Більський, чи Пузина, чи Радивил, чи Санґушко, чи Сапіга, чи Святополк-Четвертинський, чи Святополк-Мірський, чи Свидригайло-Свидерський. Погодимося з паном Антонім, що всі вони сьогодні признають себе поляками і є поляками, навіть польськими патріотами. Але їх кровне походження — непольське.

Ми, очевидно, далекі від того, щоб когось із тих нащадків українських і білоруських княжих і боярських родів „ревіндикувати“. Нотарійно відомі часи й обставини, серед яких майже вся українська шляхта покинула була віру й націю батьків та мотиви, з яких це зробила. Відомі з всесвітньої історії процеси асиміляції цілих суспільних верств та їх дезасиміляції. Після упадку Росії у 1917 р. та повстання польської і української державности вернулося і до поляків і до українців безліч польських та наших — обмосковлених земляків! І після українського національного відрoження вернулись до українства численні одиниці колишніх українських шляхотських родів: Андрій Шептицький, Михайло Тишкевич, Сапіга з Вільча Зол. і ін. І коли ми не зголошуємо претенсій до нинішньої польської, колишньої української шляхти, то проте ніхто не може заперечити, що ті колишні українські шляхотські родини внесли великий вклад у скарбницю польської державности й культури.

Трудно погодитися з паном А. Богуславським, коли він каже, що „шляхоцтво є тієї нації, що й нобілітація". Алеж і нобілітованих польськими королями шляхтичів українського походження є так мало, що вони, ні скількісно ні якісно не грали найменшої ролі в нашому минулому і трудно, щоби відіграли її в сучасному чи майбутньому. А пан Богуславський повинен хіба знати, що є ріжниця поміж нобілітацією, адоптацією, конфірмацією чи індиґенатом. Старовинне українське боярство, що вспіло оборонити своє право до упривілеєного стану, українська козацька старшина, що здобула собі упривілеєне становище в українському громадянстві надовго перед тим, заки позискала польський індиґенат, це органічно українська шляхта, з походження й національної приналежности, а в своїй подавляючій більшости й з переконання.

Польща тієї шляхти не творила, — вона тільки признавала за важні її титули до шляхотських гербів і привілеїв. Чи робила це шляхом королівської конфірмації чи соймової конституції, чи врешті признанням індиґенату то в ніякому разі це не було польською нобілітацією.

Пан Антоні повинен це знати, що тільки декя частина старого українського боярства дала собі, по словам польського історика Морачевського „свій православний хрест на католицький поправити". Подавляюча більшість залишилася вірна своїй вірі й нації, дарма, що за це довелося їй платити майном, суспільним становищем, а навіть життям. В першу чергу залишилося вірним своїй нації оте дрібне підгірське боярство, що за польських часів перейшло на становище дрібної, загородової шляхти. Сьогодні польські патріоти типу пана Антонія, поширюють погляд, що це „зрущені поляки" але той погляд не має за собою ніякої наукової рації.

Ми просили би пана Ант. Богуславського, щоб він зацитував нам хоч один автентичний документ, хоч одну історичну дату такого „рущення" тої, нібито первісно польської, шляхти. Був би це справжній унікат в історії всіх часів і народів, якби йому вдалося доказати, що сотні й тисячі польських, шляхотських кольоністів, що з титулу своєї тодішньої місії були вивінувані особливими привілеями й прерогативами, скоро тільки ступили поза межі етнографічної Польщі, масово покидали свою упривілеєну віру й панівну націю, а переходили на упослідженy віру „шизматиків" та національність „хлопів". Поминаємо вже участь українського боярства у визвольній протиказимировій акції воєводи Дмитра Детька, поминаємо величезні втрати погибшими й раненими боярами на Свидригайловому побоєвищі під Побійськом, та сутичку польської шляхти й українського боярства в Перемишлі 1449 р. де чимало бояр наложило головою, але згадаємо участь української шляхти в повстанні Мухи, в поході молдавського воєводи Стефана на Галичину, в повстанні Глинського, участь української шляхти в боротьбі за львівське, а відтак перемиське владицтво й нарешті її участь у полках Хмельницького. Чи справді вірить пан Антоні Богуславський, що це все робила не українська, але польська „зрущена" шляхта?! Адже це всім історикам наторийно відомі факти давнього минулого і можна про них прочитати в кожному польському підручнику.

Ані він, ані п. Пульнарович, що грає ролю герольда „ревіндикації" шляхотських душ у леґенду про „зрущену" шляхту не вірять. І коли вони ті казки поширюють, то не можна нам заборонити, щоб ми їм не протиставились.

Очевидно, ми тій роботі протиставимося. Стаємо в обороні українськости тих мас загородового шляхоцтва, що від часу упадку Галицько-Володимирської Держави до нині зберегли не тільки свою батьківську віру й національність, але й присилпюване віками почуття станової й родової традиції. В противагу голословним твердженням і казкам пп. Пульнаровичів і Богуславських ставимо перед очі української шляхти й громадянства річеві аргументи й історичні документи. І саме систематичною збіркою тих документів, нефальшованою картиною історичного життя-буття нашої шляхти, від правіку до сьогодні, буде наша „Золота Книга".

Пана Антонія і його однодумців просимо не денервуватися й не пересуджувати питання про наукову обґрунтованість тої книги. Щонайменше три четвертини її оперто на студіях і дослідах польських учених, що їх в українських симпатіях ніхто не запідозрить. А вся вона буде сперта на безспірних фактах і документах, проти яких нічого не вдіє ні фантазія ні поденервованість „ревіндикаторів" української загородової шляхти.

„Пізнайте правду, а вона визволить вас" — оце мотто, що присвячує авторам і редакторам майбутньої „Золотої Книги Української Шляхти".

В одній з церков підчас „запричасного" почулося раптом тріо: холмщани співали кант із свого життя. Вперше по довгих роках волиняни побачили та відчули душу братів холмщан в їхній глибокій творчості.

Ювилейні урочистости розпочалися 12-го серпня вечірньою службою в Зимненському свято-гірському манастирі, де 13. VIII. владики Олексій і Полікарп у співслуженні 18 священиків і 4 дияконів відправили Службу Божу. Того самого дня перед вечором відбувся хресний хід до Володимира, де відправи тревали до 2. год. по півночі.

Багато прочан провело ніч під відкритим небом біля собору, співаючи релігійні пісні.

Головне свято відбулося 14. серпня. Відправи відбувалися в усіх церквах. Владики служили в соборі. По літургії посунув на річку Лугу велитенський хрестний хід: владики, 25 пар священиків в „облаченії", 50 без облачення й коло 15 тисяч народу.

На річці в часі водосвяття владика Олексій виголосив ювилейне слово до народу з підвищення над плесом Луги, що бачила св. кн. Володимира.

Народні маси були скупчені, мовчазні, і ця повага була більш багатомовна, ніж пуста говірливість.

С. С.

Відповідь на провокаційні маневри СССР.

„Берзен Цайтунг" відповідає у статті п. н. „Маневри в інших" на закиди, що Німеччина уладжує цього року великі військові маневри, хоч вони відбуваються на ріжних теренах. Передовсім — пише „Берзен-Цайтунг" — слід звернути увагу на маневри совітської фльоти, що мають цього року наскрізь зачіпний характер, у фінляндськім заливі і на естонських водах. Совітська фльота є не лише змодернізованим рештками царської фльоти, але розбудованим і зміцненим пляновою підготовою засобом війни. Головну її силу творить фльотиля підводних човнів, що начислює на Балтійськім Морі 80 одиниць, на Чорному Морі 30, а на водах Далекого Сходу 50, при чому ці човна мають обсяг ділання коло 7.000 морських миль. Морське летунство начислювало дотепер 400 літаків, але цього року зглане число подвоїться. Крім того слід звернути увагу на цьогорічні вправи протилетунської оборони, що їх організує „Оссоавіохім". Також англійські, французькі і бельгійські маневри — на думку „Берзен Цайтунг" — переростають своїми розмірами і доброю підготовою нормальні осінні вправи, що відбуваються щороку.

950-ліття охрещення Руси-України в Володимирі.

Головне ювілейне свято на Волині з нагоди 950-ліття охрещення Руси-України відбулося в м. Володимирі, який в часах князя Володимира відогравав на Волині першу ролю. Тут повстала перша на заході єпископська катедра (перший єпископ Стефан з 992 р.), перші на Волині церкви — зразки Володимирового будівництва, перша школа і т. д. Та й саме місто, як кажуть, збудував Володимир, але правдоподібніше — лише дав йому назву від свого імени. Тже цілком слушно м. Володимир вибрали на головний осередок ювилейних урочистостей.

Як уже відомо, ювилейне святкування хрещення Руси-України з незалежних причин мало виключно церковно-релігійний характер бо світські організації не могли взяти в ньому участи, а деякі громадяни на час свята навіть виїхали з Володимира.

Кажуть, що також з незалежних причин не прибув на свято до Володимира митрополит Діонизій, не прибули й інші єпископи взяли в ньому участь лише архиєпископ волинський Олексій і єпископ луцький Полікарп, — отже свято набрало льокального, волинського характеру.

Треба розуміти слово „волинського" не в сучасному, адміністраційному розумінні, в історичному.

Волинь — це не сьогодішнє волинське воєвідство. Історичний город Волинь, як тврдять дослідники, знаходився лівобіч Буга, на території сьогоднішньої Холмщини. Був він столицею племени „воліняна" чи волинян, які жили обабіч Буга, і території сьогоднішньої Волині та Холмщини творили цілість — оцю історичну Волинь.

У старі часи назв „Холмщина", „Холмська Земля", „Холмська Русь" не було. Була лише одна Волинь аж до Сяну і за Вепр. Навіть у часах Любабарта ці землі творили цілість: Любарт, діставши ці землі, дістав їх, так би мовити, урядово чи символічно під виглядом міст землі волинської: Луцьк, Холм, Берестьі.

Отже як на світанку історії (в час розквіту міста Волині), так і в часі Володимира Волинь була обабіч Буга; на оба його береги поширювалася влада володимирського єпископа: сьогоднішні Волинь і Холмщина творили одну епархію (передтим ці землі входили в склад методієвої епархії у Велиграді).

Цим тисячелітнім звязком Холмщини з Волинню, як частин одного цілого, і можна пояснити таку значну участь холмщан у володимирському ювилейному святі. З незалежних причин не всі могли дістатися до Володимира. Але багатьом пощастило — і групами (з хрестом) і одинцем. Деякі просто попереплавали Буг. Холмщани дуже люблять співати свої церковно-народні пісні. Отак з цими піснями на устах і явилися вони на свято в Володимирі.

Визначний український громадянин

УТРАТИВ ГРОМАДЯНСТВО.

Міністерство внутрішніх справ позбавило о. пралата д-ра П. Вергуна, душпастиря українців-католиків у Німеччині, польського громадянства.

Дня 27. ц. м. дістав о. пралат д-р П. Вергун, що оце вже одинацятий рік перебуває в Берліні, виконуючи тут функції одинокого душпастиря для українців греко-католиків у Німеччині таке письмо:

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.
Nr. PNO 4/130/1.
Warszawa, 17. VI. 1938.
Do
Ks. D-ra Piotra Werhuna
w Berlinie.

Na podstawie art. 1 lit. a ustawy z dnia 31. 3. 1938 (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 191) i na wniosek Ministerstwa Spraw Zagranicznych Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pozbawia obywatelstwa polskiego ks. d-ra Piotra Werhuna, urodzonego dnia 18. XI. 1890 w Gródku Jagiellońskim.

Orzeczenie niniejsze zgodnie z art. 2. powołanej ustawy nie wymaga uzasadnienia i jest w administracyjnym toku instancyj ostateczne.

W. Żyborski,
Dyrektor Departamentu.

О. пралат Вергун, зразковий український громадянин, людина надавичайно тактовна й загально шанована, широко відомий зі своєї душпастирської ревности. З доручення своїх церковних властей перебуває в Німеччині, щоб заспокоювати духовні потреби тисячів українців-католиків, що їх доля закинула до німецької держави. За визначні заслуги для Христової Церкви іменував о. д-ра Вергуна минулого року Св. Отець своїм домашнім пралатом. Зваживши це все, повище письмо міністерства внутрішніх справ бентежить, як якесь прикре непорозуміння: всімноторійно відомо, що о. прал. П. Вергун не займався і не цікавився політикою та до політичних справ не встрявав, був далеким від усіх еміграційних політичних груп та жив виключно у сфері релігійно-культурних заінтересувань.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 1 вересня (20 серпня) 1888.

„РУСЬ-УКРАІНА НЕ МАЄ ЧОГО БОЯТИСЬ".

У передовій статті п. н. „Негаторам" — „Діло" дає відповідь на твердження ворогів українського народу, що український народ мусить кінець-кінців злитися з московським. А саме в пресі була появилася вістка, що відомий професор славянських літератур у віденському університеті д-р Ягіч сказав, що: „руський нарід може тільки в Австрії розвинутись самостійно, в Росії мусить він зіллятись з великоруським елементом". Правда потім появився у пресі відклик автентичности тих слів, але „Діло" рахуючись з тим, що ще неодин ворог українства схоче послужитись таким твердженням, доказує у своїй статті, що не може бути й мови про московську асиміляцію українців.

„На сто русинів припадає (в Україні) ледви 12 чужинців, майже тільки, кілько в нашій Галичині жидів на сто християн. До заливу Руси-України великоруським елементом ще дуже далеко, маючи на увазі їх чисельне відношення до нас.

„Можемо припускати, що великоруський елемент який заселив головно наші міста в ролі чиновників, купців і робітничої кляси, має якийсь вплив на мешканців українських міст, але цей вплив не буде такий сильний, щоб від нього загрожувала загибіль народові. Російщина плаває тут лише по верху і тому з того боку від чисельної сили російського елементу не має Русь-Україна чого боятись".

УКРАІНСЬКА ПАРАЛЕЛЬКА В ПЕРЕМИШЛІ.

„До руських паралельок в Перемишлі вписалося до полудня вчорашнього дня 47 учнів, а можна надіятися, що це число прибільшиться".

Резолюції конґресу національних меншин.

Саме покінчився у Стокгольмі XIV. конгрес зорганізованих національностей, що відбувався 25. і 26. ц. м. при участи представників національних меншин з 12-ти европейських держав, між ними українських делеґатів: пп. В. Мудрого, З. Пеленського і д-ра О. Марітчака з Польщі та д-ра В. Заловецького з Румунії.

Заки появиться офіціяльний комунікат нашої делеґації зі звітом про її діяльність та її співробітництво у працях конгресу (на превеликий жаль досі не появилася ні одна заява українського відповідального політичного проводу у звязку зі стокгольмським конгресом, ба, навіть він не вважав за відповідне подати комунікат — хто виїхав туди та з якими завданнями), можемо вже нині, на основі великої европейської преси, відтворити загальний образ та подати зміст резолюцій конгресу.

Ще в минулому році конгрес національних меншин, що відбувався у Льондоні, апелював до женевської Ліґи Націй, домагаючись від неї зміни її статуту в тім напрямі, щоб представники національних меншин були допущені до співвирішування у всіх справах, що торкаються жалоб національних меншин. Хоч женевська Ліґа Націй трактувала европейські бездержавні національні ґрупи — під легковажною спільною назвою „меншин" — так, як біблійний обжора нещасного Лазаря, хоч і той обжора бодай відпадками зі стола трохи заспокоював голод Лазаря, а Ліґа Націй двацять літ мовчки проходила до дневного порядку над скаргами національних збірнот, що хотіли тільки права і справедливости, проте ще минулого року в колах національних меншин покладали надії на обіцювані „реформи" женевської Ліґи й вимагали допустити до неї своїх представників.

В резолюціях, що їх тепер на конґресі у Стокгольмі принято й автором яких є словінець з Італії д-р Беседняк, нема вже відклику до Женеви. Зате звертається поклик конгресу: забезпечити права національних бездержавних ґруп в області політичній, культурній та господарській — **до европейських держав.** Резолюції конґресу мають на увазі дві катеґорії держав. Уже сам вибір Стокгольму як місця конґресу вказує на те, що учасники конґресу стараються через Скандинавію приєднати для досягнення своїх цілей громадянську опінію і допомогу урядів невтральних держав, необтяжених женевською гіпотекою. Голос Скандинавії, тобто Швеції, Норвеґії — в ширшому розумінні ще Данії — має свою вагу в колі держав, які шукають і дебатують над потребою ліпшого ніж Женева загально-европейського інструменту для вдержання справедливого миру. Стокгольмський конгрес національних меншин має надію, що наслідки його поклику найдуть своє місце у програмі міжнародньої акції скандинавських, і взагалі невтральних держав.

Після цього резолюції конґресу звертаються своїм вістрям проти **великодержав,** що відігравали й відограють провідну ролю у женевській Лізі Націй. Конґрес стверджує, що великодержави, творячи в рр. 1919—1920 у Лізі Націй контрольний орґан для справ національних меншин, виняли себе зпід цієї контролі, через це створили засаду нерівности між державами й довели до краху, наглядним доказом якого було в 1934 р. виповідження Польщею її зобовязань дотично національних меншин. Женевська полагода скарг і жалоб національних меншин була одностороння, бо для потентантів женевської Ліґи Націй рішальне було майже в кожнім випадку становище й арґументи обвинуваченої держави. Представників національних меншин навіть не допускали засвідчити стійність поданої в Ліґу Націй скарги. І цю процедуру заперечення найпримітивнішого правного порядку уважали реалізуванням права і справедливости! В такий спосіб безправство найшло свою міжнародню санкцію, побільшуючи вибуховий матеріял у політиці Европи, а навіть цілого світу. Це не можна записати у вину національних меншин.

Бо стокгольмський конгрес національних меншин, читаємо далі у резолюціях, стверджує на основі обильного і провіреного матеріялу, щоб загальне положення бездержавних національних ґруп в Европі в останньому часі значно погіршилося. Економічну нужду, побільшену наслідками світової господарської крізи, держави старіються односторонньо звалювати на области національних меншин; культурні, статистичні й адміністраційні шикани за спротив національних меншин проти політики асиміляції не переводяться.

Конгрес національних меншин закликає европейські держави, щоб доложили всіх заходів створити для національних меншин умовини права на життя усіх без виїмку національностей. Треба покинути легковажний підхід до національних ґруп, остемпльованих „меншостями" і признати, що навіть найменша національна ґрупа має право, щоб її національну індивідуальність шанували та забезпечили їй умовини істнування.

Тим, що вмивають руки супроти домагань бездержавних національних груп, виправдуючись трудністю і скомплікованістю справи, відповів мадярський делеґат з Румунії барон Йошіка і вказав на примір Швайцарії, де три ріжні національности, рівноправні і рівновартні перед законом, гідно дорожать Швайцарією як своєю спільною державою і батьківщиною.

Голос стокгольмського конгресу повинен відбитися ширшим гомоном в політичному світі, бо він прозвучав саме у хвилині, коли з уваги на Чехословаччину справа національних меншин зактуалізувалась на міжнародньому форумі.

•

ДРУГИЙ ДЕНЬ І ЗАКІНЧЕННЯ XIV. КОНҐРЕСУ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У СТОКГОЛЬМІ.

Наради другого дня конґресу відкрив през. Вільфан. Після того на трибуні зявився українець **д-р Заловецький** (з Буковини), що виголосив реферат про положення меншин після війни. Він підкреслив, що важке положення меншин створює небезпечні вогнища конфліктів. **Д-р Шмідт-Водер** обговорив міжнаціональні відносини в Скандинавії, ставляючи мирне співжиття цих народів як приклад для Европи. Того самого дня промовляв **д-р О. Марітчак** зі Львова, який ще раз підкреслив вимоги й домагання меншин. Чисельні представники преси особливо зацікавились промовою чехословацького німця **д-ра Дама,** що висунув постулят суворої дисципліни змаганих поодиноких меншин. Після дуже цікавого кінцевого реферату представника естонських німців **Пебля про значіння релігії для виховання народу** — наради конгресу замкнули. Програми найближчого конгресу не устійнено. До організаційної комісії покликали м. і. українця **посла Пеленського.**

З природи і життя.

ПРО ЧИЩЕННЯ ЗУБІВ.

Про те, що зуби мають дуже велике значіння для здоровля людини, мабуть не треба говорити, бо це відома справа. В останніх часах лікарі відкрили, що лихі, зіпсуті зуби є не тільки причиною шлункових недуг, але часто бувають причиною хвороби таких, здавалосяб незвязаних з зубами, органів як нирки, серце, суглоби, вуха та ін.

„Ораль сепсіс".

„Ораль сепсіс" — закаження, що виходить з устної ямини, — це один з „наймодніших" лікарських висловів. Численні досліди у шпиталях та клініках виказали що часто, коли хворому нпр. на нирки усунули хворі зіпсуті зуби, тоді й нирки скоро видужували. Подібно бувало часто і з хворобами інших органів. Таке закаження якогось далекого органу від зуба можливе тому, що до нутра зуба входять та виходять з нього кровоносні судини, якими допливає відживча кров. Колиж зуб має нпр. ушкоджену корону чи дірку в ній або в короні, тоді до нутра зуба через таке ушкодження, позбавлене шклива, місце вдираються хворобові заразні-бактерії, яких повно в устній ямині. Вони псують зуб, що порохнявіє і кришиться. Колиж бактерії дійдуть до кровоносних судин у глибині зуба, тоді дістаються через їх ушкоджені порохнявінням стінки до крови, з кровю доходять до найдальших закутин нашого тіла.

Значіння чищення зубів.

Тому легко зрозуміти, яку вагу мають здорові і цілі зуби для загального здоровля людини. Коли зуби ще цілі та здорові, то легко можна недопустити до зубних хворіб через правильне чищення зубів та устної ямини. Головно на ніч треба конче чистити зуби, бо у невичищенім роті та у щілинах між зубами лишається багато решток їжі, що через них розпадаються, витворюючи шкідливі кваси, які розпускають шкливо зуба і влекшують бактеріям доступ до середини зуба. Головно мучні страви (хліб, булка, картоплі) та цукрові витворюють при довшім побуті в роті такі кваси, тому головно на ніч треба пильно вичистити зуби і рот від решток мучних страв.

Зуби треба чистити найменше два рази денно, рано і вечором щіточкою. Усі інші способи чищення зубів виколювачками, нитками чи при помочі полокань ріжними водами та еліксірами до уст, не заступлять чищення зубів щіточкою, як це потверджує такий досвід. Коли усунений з рота зуб почорнити при шийці чорнилом, тоді осад, що звичайно буває при шийці зуба, забарвлюється на чорно. Коли-ж тепер пустити на забарвлений зуб сильну струю води, тоді навіть дуже сильна струя води не відбарвлює зуба, натомісць вистане потягнути по зубі кілька разів щіточкою, і осад зникне.

Як виявили досліди, **щіточка** — це єдиний найкращий засіб до чищення зубів. Вона не повинна бути ані за тверда ані за мягка, невелика, з гнучким волосом. Чистити треба від ясен до краю зубів, горішні зуби згори надолину, долішні здолини догори, і то від сторони лиця і язика.

Таксамо треба чистити щіточкою ясна, щоби через те їх зміцнити.

Як помічних засобів до чищення зубів вживають часто всяких порошків та паст. **Порошок до зубів** — це мелена крейда з додатком мятового олійку\ для запаху. Крім цього порошок до зубів не повинен мати більше ніяких домішок, бо усякі гостріші додатки звичайно здирають шкливо зуба, а хемічні субстанції можуть поважно ушкодити зуб.

Пасти до зубів мають у своєму складі мило, крейду, ґліцерину та пумекс. Зате нема і непотрібно в пастах ніяких дезинфекційних засобів, бо ціль зубної пасти вичистити, не дезинфекувати.

Багато дослідників каже, що не треба брати поважно реклями, що паста до зубів розпускає та усуває зубний камінь чи вибілює зуби. Паста має тільки відчистити зуби від осаду з рештки корму.

Багато людей вживає до чищення зубів т. зв. виколювачів, себто малих плоских трісочок. Такого „чищення" треба виминати, бо коли хтось вживає виколювачів, то це вже знак, що його зуби невпорядку. Люди що мають здорові і цілі ясна і зуби не потребують виколювачів. Колиж по їдженні заходить потреба вжити виколювача, то це знак, що зуби треба піддати оглядинам лікаря-дентиста, який звичайно стверджує у таких випадках ушкодження чи інші схоріння зубів та ясен.

До втримання чистих, і через те здорових, зубів служить відповідна пожива. Головно малим дітям треба часто давати тверді страви, бо через сильне жування зміцнюються мязи, що порушають щоку, зміцнюється праця сликових залоз, що виділюють тоді потрібну кількість слини. Також при жуванні твердої страви зміцняються самі зуби, наслідком сильнішого доплиту крови до них.

З цього видно, яке велике значіння для здоровля мають чисті зуби. Чищення зубів має ще тимбільше значіння, що нинішня кухня, головно у великих містах через свої гострі приправи дуже легко нищить зуби і тому по великих містах так багато людей має зіпсуті зуби.

Як природа хоронить звірята.

Природа дала звірятам дві прикмети, що помагають їм в боротьбі за істнування. Це охоронна краска й охоронна постать, що уподібнюють звірят до їх окруження.

Охоронна краска.

Мають її не тільки слабі й безборонні звірятка. Навіть сильному і зручному львові влекшує боротьбу краска шерсти, зовсім подібна до піску пустині, на якому живе, укривається перед ворогом і здобуває поживу.

Тигр живе у високих і густих бамбусових хащах. Він має жовту шерсть у поздовжні темні смуги. В яскравому світлі підзворотникового сонця — тіні листя і галузок бамбусу виглядають зовсім як смуги на шкірі тигра.

Тому навіть дуже досвідченому мисливому важко доглянути тигра на піску, серед бамбусових хащів.

На пустині живе змія питон, що перед пожертям душить свою жертву. Ця змія, довга на 5—6 метрів, може проковтнути пса або інші таксамо завеликі звірята. Звичайно цілий питон лежить заритий на кілька центиметрів у піску. Наверха тримає тільки голову, що має жовту краску, зовсім подібну до піску. В той спосіб легко йому вполювати собі поживу.

Охоронна постать.

Мешканець пустині верблюд — має крім охоронної краски ще й охоронну постать. Він високий як людина, а довгий на яких 4 метри. Але коли цей великан лежить на піску з витягненою шиєю, він зовсім подібний до каміння, розкиненого в пустині.

Верблюд найбільше зі всіх звірів пристосований до важкого життя на пустині. Тільки він один зуміє перевезти чоловіка й товари з одного берега піскового моря на другий. Найкраще з усіх звірів витримує голод і спрагу. Тому араби називають верблюда — кораблем пустині.

Ріжнобарвні звірята.

На півночі, де сонце стоїть низько на небі й довго не заходить, де ніч триває цілі місяці, де сніг цілий рік покриває землю, а море вкрите зломами леду — там найкраще чуються звірята, що мають білу, або принайменше ясну краску.

В середній Европі живе брунатний медвідь, в Америці — чорний, зате північний медвідь брудно-білої краски. Тому легко йому слідити за добичею або сховатися від ворога за сніговими заспами.

Швидкий як стріла зайчик має у нас краску сіро-бронзову, як земля. Але на півночі, завдяки свому білому кожушкові виглядає як біла кулька снігу.

Південне сонце сильно освітлює буйну рослинність. Її яскраво-зелене листя та барвні квіти. Небо там темно-блакитне, а землю заливає вогненне сонячне проміння. Тому в тих околицях птиці, гади й комахи є неймовірно барвисті.

Коли їх оглядаємо в кімнаті, в ґабльотці — здається нам, що вони мусять відразу впадати в очі. Але так не є. На тлі природи, серед повені яскравих красок вони зливаються в одну цілість з окруженням.

А як є в нас, в помірковаому кліматі, де нема ані вічних снігів півночі, ані багацтва красок гарячого півдня?

Зміна туалети.

У нас природа й її краски безнастанно зміняються. Перед зимою деякі звірята гинуть — і лишають мале потомство, що розвинеться щойно на весну. Інші зашиваються в якусь нору і сплять там цілими місяцями аж до весни.

Тим звірятам загрожує небезпека від ворога тільки влітку — але тоді хоронить їх охоронна краска.

А як виглядають звірі, що живуть і розвиваються в літі й зимі? Їх охоронна літня краска разила би в зимі на білій, засніженій землі. А біла, зимова краска булаб їх загибіллю влітку. Тому багато звірят у ріжних порах року зміняє свою краску.

Сіро-бронзовий заяць тратить на зиму шерсть і покривається новою, значно яснішою від літньої. Вивірка зміняє восени свій рудий кожушок на ясніший, в якому легше їй укритися перед голодними хижаками.

Також деякі птиці зміняють краску свого піря. Сіро-бронзові куропатви стають зимою зовсім білі. Коли засядуть цілим стадом на засипаній снігом рівнині — навіть з віддалі кількох кроків важко їх запримітити.

Ось бачимо, як мати-природа дбає про звірят, що самі не зуміли би подумати про свою охорону.

ІСТОРІЯ ВИЛОК.

Вилки, цей популярний прилад до їди, без якого сьогодні годі обійтися, появився в Европі щойно 900 літ тому. В році 995-ому син венецького дожі Петро Орсеольо вженився з византійською княжною Арґілею. Підчас весільного бенкету княжна вживала золотої ложечки та двозубних вилок, коли всі інші учасники бенкету вживали в тій цілі двох власних пальців. Після бенкету усі венецькі пані йдучи за прикладом княжни, замовили собі у венецьких золотників подібні вилки. Але ще багато часу минуло, заки вживання вилок при їді перенеслося до інших країв. Щойно коло 1360 р. у цілій Італії принявся звичай послуговуватися вилками при їді.

У Франції зустрічаємо на королівському дворі вилки у 1370 р., а щойно коло 1550 р. находимо вилки у французьких шляхотських та міщанських домах.

До Анґлії замандрували вилки в 1608 р.

До 17-го століття вилки були доволі рідкою прикрасою стола, — тепер вилки зроблені з цини чи сталі служать уже всім верствам населення.

Сторінка без політики.

Що це таке — нервові люди?

Хоч сьогодні т. зв. „нервових" людей дуже багато, проте нелегко було би знайти когось, хто знав би, що треба розуміти під словом нервовість. Можемо стрінути відповідь, що нервовість — це звичайна вигадка осіб, які не вміють себе опанувати, що це слабість чи пак надмірна чутливість, викликана життєвими недостачами, що це врешті наслідок виснаження або неправильного ходу життя, нпр. надужиття алькоголю. Буває і таке, що лікар, який не вміє поставити діягнози й бажаючи позбутись пацієнта, каже, що клієнт терпить на нервовий розстрій.

У дійсності під нервовістю, слід розуміти такий стан людини, який виявляється специфічною дражливістю супроти цілої низки маловажних причин. Ніхто з нас не любить звуку, який витворюється, коли посунути ножем по тарілці або крейдою по таблиці. Одначе коли хтось підчас такого звуку дістає дрижки, або щонайменше кривиться, можемо сказати, що в цьому випадку реакція справді надто сильна. Про таких людей говоримо, що вони „нервові", або що мають „слабі нерви". Також нервова людина, що казиться, коли спинка не хоче пролізти крізь надто тісну дірку комірця.

Автім кожному з нас доведеться нераз „поденервуватись", особливо, коли мусимо на щось ждати. Коли дивитися на людей у ждальні лікаря, видається мовби їх час був незвичайно дорогий та кожне десятихвилинне дожидання виставляє їх на жахливі втрати.

Нерви як струни...

Коли хтось дожидає якоїсь важної події, про такого кажемо, що в нього „нерви напружені, як струни". Очевидно, не треба цього розуміти дослівно. Нерви лежать собі спокійно на свому звичайному місці, тільки безупину пробігають крізь них імпульси, що ворушать мязами: мязи дрижать, шкіра розпалюється, серце валить, наче молотом. Коли випадок, на який ми ждали, пройшов, нерви миттю успокоюються.

У людей нервових такий стан постійний. Вони виглядають так, наче крізь ціле життя дожидають якоїсь важної події. Вони звичайно схвильовані та вибухають при найменшому подразненні. Давніше вчені думали, що суть нервовости або невростенії полягала на органічній слабости нервної системи. Тому що більшість нервових людей визначається худою поставою, вважали нерви її зле „віджпвлені" та мало „оброслі" товщем.

Спроба наукової дефініції.

Славний учений Крепелен розуміє під нервовістю „постійне упосліджения життєвої праці внаслідок недостаточної здібности в умовій ділянці, особливо в ділянці волі. Річ іде про мале напруження волі. З цим вяжеться зправила недостача рівноваги в психічному розвитку одиниці".

Найкращим доказом на те, що нервові люди не мають упослідженої нервної системи є те, що вони менше піддаються важким ударам долі. Війна доказала це найбільш пророчисто. В окопах неодин „нервовий" проявляв геройську відвагу. Скоре вичерпування снаги, що у нервових людей вяжеться з безсонністю, не завжди мусить виступати назверх, як прикмета справжньої нервовости. Коли маємо до діла зі запалом, або якимсь іншим чинником афекту, тоді таке змучення зовсім не проявляється.

Характери нервових людей дуже до себе подібні: це здебільша одиниці, які на основі своїх здібностей вважають себе покликаними до більших справ, до більших завдань, до яких у дійсності не доросли, хочби тому, що за скоро мучаться. Вони завжди подібні до соломяного вогню: на коротку мету здібні до великих діл, але скоро виснажуються. Вони мають привичку перецінювати себе, визначаються вражливістю мімози та завжди мають враження, що їх поминули та відсунули або що вони не стрінулися з належним признанням.

Назовні не всі нервовці схожі на себе. Між ними можна стрінути справжніх естетів, які назверх виглядають зовсім опановані.

Буває тоді, що реакції, які полягають на безсильній злости на людей та „збіг обставин", проявляються назверх. Тоді починається нервиця. Один пацієнт має нервицю серця, другий терпить на нервицю шлунка. Найменша прикрість спричинює, що серце хвилюється, бе як шалене, або шлунок не може правильно травити. Кожний орган може так занедужати, хоч лікарі ствердили, що нервиця опановує перш усього ті частини людського організму, які вже передше хорували. Буває й таке, що точно означену недугу лікар може вилічити щойно тоді, коли найде її психічну причину й наперед найде для неї успішну розвязку.

Цивілізація...

Донедавна думали, що людські нерви не доросли до такого повязаного життя, яким є життя сучасної людини. Незвичайні вимоги, які життя ставить культурній людині, спричинюють, що людський організм скоро вичерпується та стає надто вражливий. Казали, що невростенія повстає внаслідок умового виснаження і через цивілізацію людина мусить нервово заломатися. Щойно пізніше вчені завважили істнування психіки недужого та стали вязати психічні переживання людини з її терпінням.

Неправильні переживання стають на думку учених причиною нервової недуги. Врешті виявилося, що нервові недуги можна до деякої міри одідичувати по батьках, подібно, як це буває з фізичними прикметами людини.

Коли медицина пізнала діяння людського організму, ділянка нервових недуг чимраз більше звужується. Значить, ріжні „нервові" недуги устануть, коли можна буде вилічити інші захворіння методою впливу на психіку недужого. Тоді поза думкою „в здоровому тілі здорова душа", приймемо думку, що „коли здорова душа, тоді буде здорове тіло".

—o—

Багряні зуби гарних мексиканок.

Дивитись на жіночу красу можна з ріжних „точок погляду". В Европі жінка одягається струнко та дбає про „лінію". Зате в інших краях жінки радше потурають товстому виглядов.

Така собі дівчина з Тагіті мусить мати широкі бедра, коли хоче подобатись. Конче теж мусить вона мати буйні груди та кругле лице. Щоби піднестися на вищий ступінь жіночої краси, вона натовщує собі лице та волосся кокосовим олієм та насичує його запахом жасміну або гарденії. Вона вірить, що найкраще плекати колір волосся при помочі цитринового соку.

Зовсім інший погляд на красу мають горді мексиканки. Вони рішуче мусять бути „дрібні", майже присадкуваті та мусять мати вузькі бедра.

Обличчя мексиканки, яке має злегка бурштинову „церу", повинно бути дбайливо нашминковане. До цього вживає вона бронзової, червоної або жовтої фарби. Зуби в неї темно багряні, тому, що така красавиця жує безустанку сильно барвлячу рослину. Незвичайно чорне волосся дістає вона, підмальовуючи його барвником індиґо. Мексиканка дуже любить перфуми, а перш усього маґнолію.

Зате „королева Ґренляндії", ескімоска, ставить собі зовсім інакші вимоги. Вона мусить бути перш усього мягенька, весела та дотепна. Чим більша в неї зачіска на чубку голови, тим більше вона подобається мужчинам. Вона пропадає за товщем фоки. Проте варто згадати, що ескімоси привязують велику вагу до моральних прикмет. На їх думку жінка повинна бути зразком чесноти, скромности, благородности та повинна бути над усе роботяща. Коли вона вміє гарно гаптувати та має здібности оповідати в довгі полярні ночі безліч казок — тоді вона творить ідеал ескімоської красуні.

Найближчі сусідки: японка та китайка мають інший погляд на ідеал красуні. Така китайська „краса" має сильно начервонені губи при помочі бетелю. Волосся обтинає коротко та носить на чолі гривку. Таке волосся повинно бути конче лискуче, чорне та мягеньке. Тому натовщує вона його кокосовим олієм. Рамена повин[...] вона мати вузькі, бедра широкі та повільн[...]ухи. Щоби піднести свій чар, вона носить [...] вухом квітку.

[...]лода японка, що подобається мужчинам, [...]унка та дрібна. Обличчя вона собі вибілює [...]косовим молоком та рижовим пудром. Тіло [...]тирає пахучим зіллям, своє довге й буйне в[...]сся укладає у повязану зачіску. Японки ужи[...]ть дуже гарних перфум.

[...] представниці Азії дуже ріжняться від афри[...]нської жінки, вихованої в пекучому проміння[...]рівникового сонця. Суданка має на собі дуже[...]ало одіння. Вона має тверді груди, плоский [...]віт та багато татуовані бедра. Пропадає за б[...]истими шмінками. При помочі генни й поро[...]у зі сандалового дерева малює собі нігті й [...]ги. Свою густу та кручену чуприну натирає [...]линними товщами, заплітаючи волосся в бе[...] дрібних кісок, які причепурює каменями т[...]мушлями.

Ж[...]ВА ЛЮДИНА В ПОЧТОВІМ КЛУНКУ.

[...] летунському майдані Шіфуль під Амстерд[...]ом прийняли перед кількома днями оригінал[...]у почтову пересилку. З пасажирського літак[...] який курсує між Амстердамом і Кройдено[...] вийняли велику тектурову скриню. По хвил[...] той клунок раптом „ожив" і з нього вийш[...] усміхнений та вдоволений із подорожі англі[...]ь. Він не був ні втікачем, ні пасажиром зайц[...] ні людиною без паспорту. Його жінка візва[...] негайно приїхати до Амстердаму, а що всі б[...]ти переїзду літаком були розкуплені, то він н[...]хотів виставляти жінку на нетерпеливе вижи[...]ння й рішив за всяку ціну виїхати таки до А[...]тердаму. Видно, жінка не любила, коли її му[...]забував про подружню слухняність. Тоді, щоб [...]е зломити „домашнього правильника", дотепний англієць рішив надати себе як почтову п[...]есилку літаком, бо були лиш місця у вантажн[...] переділі. Повідомив про це своїх знайоми[...] і вони надали його літаком, приклеївши на т[...]уровій скрині напис „обережно" та сподіва[...]ся великої сензації в Амстердамі, на чому зовс[...] розчарувалися. „Вивантаження" англійця в [...]мстердамі привитали вибухи щирого сміху п[...]ажирів, механіків та летунів, зібраних на летовищі. Одначе провідник руху попросив ориг[...]ального пасажира до каси й велів доплатити [...]7 марок до білету, значить стільки, що кош[...]е знижковий білет, по відчисленні оплати за п[...]ку, що він її заплатив при надачі у Кройдені.

ЩАСЛИВЕ МІСТЕЧКО.

[...]йспокійніша місцевість в Англії — це міст[...]ко Ганстентон, яке має всього чотири тися[...] мешканців..

[...]д шести літ не було там ні одного вбивства[...] ні одної крадежі, ні одного вуличного випа[...]ку, хоч містечко лежить при роздоріжжі кільк[...]х доволі оживлених автомобільним рухом [...]оріг

[...]ЛЕВ ЗРАЗКОМ ІДЕЙНОГО БАТЬКА.

[...]ьвиця належить до дуже щасливих матерей[...] чоловік, жахливий та мясожерний король звір[...], може одинокий зі своїх підданців живе з р[...]ею вкупі. Він полює та приносить самиці добу[...]у, коли вона кормить молоді. Своєю дружин[...]о та маленькими дітьми піклується з дбайливі[...]ю гідною найбільш добрячого батька.

[...]о тяжі, які триває 108—110 днів, родяться мал[...]левинята, вкриті густою шерстю, плямисті або [...]ругасті.

[...]они спочатку дуже мало відпорні. Ростом вон[...] завбільшки великих котів. Хоч родяться від[...]у з отвореними очима, вони спершу дуже непо[...]адні. Мявкають, наче малі котята. Щойно у д[...]гому місяці починають ходити.

[...]ати годує їх пів року, відтак усі з батьком вип[...]вляються на лови.

—o—

ВЕЛИКА РИБА.

[...]дного дня Ґете запримітив, що один із йог[...] кухарчуків виносить із кухні рибу та йде в [...]рямі огородового паркану. Заміри кухарчук[...] були зовсім ясні, тимбільше, що він скривав [...]рибу під плащем. Одначе риба була велика й к[...]арчук скривав її так погано, що голову вид[...]ь було зпід плаща.

— Хлопче — скрикнув Ґете.

— Що ексцеленція прикаже? — запитав збе[...]режений кухарчук.

— Приказую — сказав Ґете — щоб ти, коли [...]валеш мої риби, або вдягав більший плащ, або [...]брав менші риби. Бо страшно не люблю рибячої голови і сам її вид спонукує мене до рв[...]в.

ІТАЛІЯ ДАЛІ ПОМАГАТИМЕ НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕСПАНІЇ.

У вівторок 30. серпня ц. р. відбулася в Римі розмова англійського шарже д' афер Чарльза з італійським міністром закордонних справ гр. Чіяно. Англійські політичні кола запевняють, що предметом цієї розмови була справа висилки італійців на підмогу ген. Франкові.

На питання англійського дипльомата гр. Чіяно відповів, що Італія не може зрезигнувати з посилки харчів і запасів добровольцям, які вже від довшого часу перебувають в Еспанії.

Одночасно гр. Чіяно зазначив, що італійський уряд не вислав нових транспортів добровольців до Еспанії.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Евгенія Величковська, Васильківці, 2 зол., Марія Зелінська, Станиславів, 2 зол., Петро Гораль, Борщів, 2 зол., М. П., Львів, 3 зол.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Мово рідна! Слово рідне!..

Українська мова не дуже дзвенить на вулицях Львова. Не тому, що у Львові нема українців, або що українці говорять чужою мовою, а тому, що всі ми говоримо між собою майже пошепки, а в найліпшім разі півголосом. Коли побачите двох людей, що і рухами і виглядом нагадують українців, то мусите добре натягнути вуха, щоби про те переконатися. З усіх трьох націй, що живуть у Львові, найтихіші на вулицях українці, після них ідуть поляки, а найголосніші жиди. Українець говорить про погоду півголосом, про політику шепотом (кавärні не числю!), а анекдоти на ріжних достойників шепотом і на відлюднім місці. Поляки говорять про українців голосно, політичні анекдоти півголосом, а про відносини шепотом. Жиди говорять завжди голосно. Погода їх не цікавить, політичні анекдоти вони всі вже знають, а про відносини нема пощо говорити коло якогось побіленого паркану, коли можна це зробити в своїй затишній кімнаті.

Зіставмо на боці дві інші народности, що переповнюють Львів, а займімось українською, яка дуже слабо його доповнює.

Приємно для українського вуха почути на вулиці голосне рідне слово. Мимохіть обернеться чоловік. Почує раз — приємно, почує вдруге — радіє, а почує кілька разів — пуститься.

Їхав я колисьтут трамваєм і чую, дві панночки розмовляють голосно аж трамвай лящить. Люди наставили вуха — прислухуються прислухуюся і я...

— Здибалам вчера Зябка...

— Лепши госць! — докидає друга.

— Чому?! Дуже моровий. Пропонує, щоб ми пішли десь на свіжий люфт. Нема так добже! — кажу йому. — Я маю нині цвічення. А він каже: „Ви кобіти остатного ґатунку куйони! Хочете всі розуми зфриґати!" І як зачав намовляти, плюнулам на цвічення і пішлам.

— На певняка до Стрийського?!

— Ні. На пляц Тарґів Всходніх. Тягне мене до „Альгамбри".

— Я не кажу! Гохштаплерина.

— Не про те йде. Думаю собі: Ґадай до лямпи! Побачить мене там хтось, скаже Дзюньови і хріа готова. Зябко надувся, нічого не говорить, а я собі мислю: Як Куба Богу, так Буґ Кубі — і також мовчу. Йдемо далі, аж тут дивлюся — Юзко з Ґеньцьом напроти нас. Ми сенди й овенди — якось вирвали...

— Кошари поліції! — крикнув кондуктор і панночки висіли.

А коли трамвай рушив якийсь пан запитав сусіда:

— Не ве пан, якім оне єнзикем мувіли?

— Не мам поенця.

Але третій пояснив:

— Кашубі! — сказав авторитативно. Цела вицечка пшиехала вчорай.

Видно, всі три не були зі Львова...

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Вписи до Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові** з правами шкіл державних, на усі відділи і курси вичислені подрібно в афішах починаються дня 31. серпня ц. р. Початок науки 5. вересня. До впису належить принести останнє свідоцтво. Знижки в оплаті для незаможних і спосібних елевів, що впишуться у вересні. Секретаріят урядує і уділяє інформацій в будинку Муз. Т-ва вул. Шашкевича 5. тел. 237-15, в год. 10—12, і 15—18, від 8. вересня тільки в год. 15—19; у філіяльному відділі на Личакові вул. Крупярська 15, домівка „Р. Ш." ім. князя Льва в год. 16—18 (а не як раніш помилково подано 14—16). 1800 —2

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік осн. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— **В Українському Лікарському Товаристві** міжферійні сходини членів відбудуться в пятницю 2. вересня ц. р. в год. 7. ввечір у салі засідань Українського Шпиталю, вул. Петра Скарги ч. 4. На сходинах демонструватимуть казуїстику шпитальних відділів. Прохаємо точно прибути. 1813

— **Повідомляємо Вп. Клієнток, що з днем 1. вересня ц. р. кравецька робітня жіночих і дитячих одягів СС. Василіянок, вул. Марка 20, II. п. дальше виготовляє замовлення під проводом п. Марусі Ганушевської-Лади. — Управа.** 1824

— **Закінчення розкопів у Княжому Галичі-Крилосі.** Цьогорічні розкопи у Крилосі вже скінчені. Тепер починають прикривати тимчасово на зиму відкопані фундаменти Осьмомислової Катедри. В 1939. р. розкопи почнуться вже мабуть у травні. Опісля приступлять до тревалої консервації останків катедри.

— **Засуд священника на 17 місяців вязниці.** Перед львівським окружним судом на виїздній сесії в Городку відповідав греко-кат. парох з Угерець о. М. Паславський за украінізування прізвищ у метриках. Суд засудив о. Паславського на 7 місяців вязниці.

— **Ревізії й арештування в луцькому повіті.** Минулого тижня поліція в Луцьку перевела численні ревізії й арешти в кількох селах Щуринської волости. Поліція арештувала багато селян, головно молоді, між ними теж коло 40 дівчат. Усіх арештованих перевезли до слідчих арештів у Луцьку.

— **Прогульки на Східні Торги.** В неділю 4. вересня ц. р. організує делеґатура Ліґи для підмоги туристиці одноденні дешеві прогульки популярними поїздами зі Станиславова і з Перемишля до Львова з нагоди „Східних Торгів". Зі Станиславова відїзд в год. 7.21. Ціна їзди в обі сторони 4.60 зол. З Перемишля відїзд в год. 7.10. Ціна їзди в обі сторони 4.60 зол. Контрольні карти можна дістати у касах на стаціях і в бюрах подорожі.

— **Вбивство на політичному тлі.** На залізничому шляху між Білою Підляською і Межиріччям найшли тіло Розенталя, який в останньому часі працював у Білій Підляській в комориника Авґустиняка. Перед кількома днями Розенталь заявив свому шефові, що мусить негайно виїхати до Варшави. Так теж сталося. Спакував свої річи і відїхав найближчим поїздом з Білої Підляської. Невідомі напасники напали на самітного Розенталя в купе, оглушили його і викинули з поїзду, що волік його ще кількадесять метрів. Голова Розенталя була зовсім змасакрована. Здогадуються, що Розенталя вбили комуністи тому, що він виступив з комуністичної партії, бо одружився з повитухою і покинув Варшаву.

— **Завзята бійка на мячевих змаганнях польських дружин.** На „невтральному" грищі у Снятині відбулися в неділю 28. серпня ц. р. треті змагання за вхід до В-кляси між коломийським „Стшельцом" і городенською „Польонією". По змаганнях змагун „Польонії" Страшевський копнув суддю м-ра Лясковського. В обороні судді станув Е. Завальний і Д. Біндер. Тоді Тадей Вольський, гімназійний ученик з Городенки, вдарив Завального і Біндера в лице. Тимчасом суддя почав утікати поміж юрбу до комісаріяту поліції. За ним побігли видці і щойно поліція охоронила суддю перед масакрою.

— **Потонув рятуючи дівчину.** В Отиневичах коло Ходорова купалася у ставі 12-літня Біґунівна з Городнища Королівського, яка принесла їсти свому батькові до Отиневич. Нагло дівчинка почала потапати. За нею скочив до ставу 38-літній Центра і вирятував дівчину, але сам потонув, бо дістав — здається — удар серця. Центра осиротив жінку і діти.

— **Влом до громадського уряду.** Невідомі злодії вломилися нічю до канцелярії збірної громади у Роздолі пов. Жидачів. Двері бюра відчинили дібраним ключем, у кімнаті війта розпороли касу та забрали готівку 428 зол.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 2

Швестка.

Швестка ще кілька разів намагався приучити пражаків до широти натури; раз навіть величезне вікно впало жертвою „русскої натуралізації" Швестки, але кожного разу його неделікатно втихомирювали, отже розгулятися якслід йому не пощастило ані разу.

Прага почала втрачати в очах Швестки всю привабливість. Все не так. Будинки сірі. Багато фабрик. Курява, дим. Люди не такі. Дорого все. Хліб не смачний. Політика недобра.

Швестка стояв над Велтавою коло театру й плював у воду. Дивився, як рибки в те місце клювали носиками і розбігалися. Дивився на своє півторавушне обличчя у воді і згадав поліцая, що останній раз його відпроваджував до холодної. „Огидна морда" — подумав Швестка. Як він смів таке говорити: „Хоч ти й леґіонер, каже, і в Росії був, а вікна нема чого бити". А я йому — ти мені не маєш права нічого говорити, бо я національний герой, і ти тоді в Празі коло жінки в перинах валявся, коли я в Сибірі блукав. А він: — „Хоч ти і національний герой, але так бовтатися без діла не можна. Робити, каже, щось треба".

Словом Швестка зрозумів це так, що нема до нього пошани. Як страждати в Сибірі, так Швестка добрий був, а як якесь паршиве вікно Швестка розбив, то вже Швестка дармоїд... А як моя душа чогось рветься на волю, то тобі не в голові, ти... ґумовий стороже безпеки.

Висить у Швестки голова, як стигла грушка, бо він журиться. І хто знає, доки він журився б, якби не трапився з ним прегіркий випадок. Захотів він якось то перейти через міст Паляцького. Іде собі, похнюпившись. Раптом, хтось заступає йому дорогу й щось жадає. Ага, два сотики за перехід через міст. Швестка вибухнув:

— Як? Я маю платити? Та ви знаєте, хто я?

— Ні, не знаю... Але то мене зовсім не обходить хто ви. Кожен платить, то й ви мусите.

— Ага, вас не обходить, що я герой з Руска! Може я кров свою за вас проливав? Може я руку чи ногу міг для вас стратити?

— Пане! Ви на мене не кричіть, бо я не не для себе збираю, а з уряду. Я виконую урядову повинність...

Рух гальмується... Пражаки товпляться коло збирача, щоб віддати сотики... Вже магічна ґумова палиця просовується між публикою, а Швестка кричить, Швестка сипле на республіку, на порядки, на владу...

І тут у когось збоку вирвалося:

— Пане, як вам тут зле, то вертайтеся назад до Росії"... А хтось ще додав: — „Або на Підкарпатську Русь".

Швестка став, як укопаний. Ні, він недовго стояв. Він завернувся назад і майже бігом пустився шукати лавочку, щоб присісти й подумати.

— Якийже ти, Швестко, дурний! Боже, та який-же я дурний! — мурмотів він сам до себе.

— Дійсно, мниж маємо Підкарпатську Русь Рус... Руси... Русскіє...

Туди-ж! Скорше туди! Негайно!

Ось так Закарпаття мало високу честь привитати в себе Карла Швестку, який одного дня в годині 14.40 виліз із поїзду в Ужгороді.

Коли він побачив перші написи кирилицею „Плот переступете заказано йест 10. кч каранѣємъ"*), а потім „Зубъ вынимать. Зубъ наполнять. Зубъ произведеніе"..., то надзвичайно зрадів. Міг би й поцілувати. Це саме для нього. І ніби дома... І ніби в „Руску".

(Далі буде).

*) Написи автентичні

Важні наради у Празі.

ПРАГА. Двогодинне засідання політичного комітету ради міністрів, яке відбулося у вівторок, було присвячене новій ситуації, яка витворилася за останніх 24 години. Вечором президент Бенеш прийняв поодиноких міністрів, які реферували йому ситуацію. Цілий день комітет міністрів удержував телефонічний звязок із чеським посольством у Льондоні.

Сьогодні наради тривають далі.

Сьогодні відбуваються сходини всіх голов політичних партій, що належать до урядової коаліції. На цих зборах мають вирішити постанови у звязку з теперішньою політичною ситуацією. Зокрема кожна партія має устійнити своє становище у відношенні до дальших переговорів із Генляйном.

Протинімецьке загострення в Англії.

ФРАНЦІЯ МОБІЛІЗУЄ ДОДАТКОВО ДВА РІЧНИКИ.

З усіх европейських столиць сигналізують погіршення ситуації у звязку з відкиненням Генляйном останнього проєкту чехословацького уряду. В Англії зазначується сильний розгук у справі напрямних англійської закордонної політики, зокрема супроти Німеччини.

Чотирьох англійських міністрів, а саме міністр зброєння Інскіп, міністр війни Гор Беліша, міністр моряцтва Даф Купер та міністр скарбу Саймон заатакували на останньому засіданні парляменту премієра Чемберлена за його нерішучу й мягку політику супроти Німеччини. Вони домагалися зміни закордонної політики Великої Британії, погрожуючи димісією.

Французькі політичні кола підкреслюють, що чеський кантональний проєкт є межею усіх уступок, що на них могла піти Чехословаччина. **Якби Генляйн ці домагання відкинув, витворилася би ситуація без виходу.** Французькі військові кола підкреслюють, що в першій фазі конфлікту відношення сил було би некорисне для Німеччини.

Як повідомляють з Парижа, при війську задержать вояків річника, що його мали звільнити 20. ц. м.

Одночасно французьке міністерство війни рішило покликати під зброю річники 1915 і 1916, що збільшило би стан французької армії на 250.000 люда.

—o—

— 67.406 вогнищ прищиці в Польщі. Від 20. серпня в Польщі занотували 80.615 випадків прищиці. З того числа в 13.209 випадках прищиця вигасла і залишилося 67.406 вогнищ. У львівськім воєвідстві занотували 12.881 випадків, у поліськім — 449. У тернопільськім, станиславівськім і новгородськім воєвідстві прищиця зовсім вигасла.

— Львівська хроніка. На Городецькій вулиці впав під колеса спедиційного воза Маріян Хрущ (Хлопіцького 45), що покалічили йому обі ноги. Хруща відставили до шпиталю. — На вул. Сапіги шофер Віллі Ледерер потрутив автом якогось ровериста. Шофер відвіз раненого ровериста на ратункову стацію. — 14-літній Бронислав Бар (вул. Краньцова 16) поранився крісовим набоєм, який розбивав каменем. Бара відставила ратункова стація до шпиталю. — На вул. Лозінського в брамі дому ч. 4 підкинула якась жінка хлопчика. При дитині найшли записку, що її на імя „Рисек", народжений 29. 4. 1938 у Львові. — На кількадесятьох земельних і каналових будовах учора робітники застрайкували на одну годину, нині (в середу) страйкували півтора години. Робітники домагаються полагоди домагань каналових робітників із вул. Потоцького та Мончинського у фірмі інж. Бадевіка.

— Краєва хроніка. Наслідком удару грому згоріла стирта 120 кіп пшениці на двірських полях Романа Крушевського у Хороброві, пов. Сокаль, вартости 2.300 зол. При цьому грім поразив двох бузьків, що сиділи на стирті. — На полях в Угнові, пов. Рава Руська, хтось пострілив у плечі 26-літнього Ол. Шустакевича. Його відставили до шпиталю у Львові.

— Скажений пес покусав цілу родину. У Княжі пов. Снятин пес землевласника Йосифа Ярувельського покусав всім членів його родини і чотири особи впоміж служби. Опісля пес побіг до Залуча, де покусав одного селянина та кільканацять селянських псів і щойно тоді вдалося його вбити. Покусаними особами заопікувалися лікарі.

— Поліцай дістав 4 роки вязниці за знущання над арештованим. Поліцай з Пултуска Хомонтовський арештував Яна Галонзку під закидом крадіжі ровера. Опісля виявилося, що арештований невинний і тому випустили його з арешту. Звільнений Галонзка ледви вийшов з арешту на вулицю падав що хвилини на землю і тому його відвезли до шпиталю. Лікарі ствердили, що Галонзка онімів і що має спаралізований **правий бік тіла. Галонзка помер у шпиталі.** Секція тіла виявила, що він помер наслідком кровотечі в мізку. Слідство проти Хомонтовського виявило, що він бив страшенно арештованого Галонзку гумовою палицею по голові. Тому Хомонтовського притягнув прокуратор до відповідальности. На розправі підсудний заперечив вину, але свідки обтяжили його. Вязничний сторож у Пултуску та один арештант зізнали між іншим, що Хомонтовський намовляв їх до фальшивих зізнань. Суд засудив поліцая Хомонтовського на 4 роки вязниці.

— Гостина льва у костелі. До одного протестантського костела в Амстердамі вбіг у неділю 28. серпня ц. р. лев, що втік з цирку. У костелі лев поклався під вівтарем, відкія його забрала прислуга цирку до клітки в цирку. Кілька осіб у костелі втратило свідомість, бо між присутніми повстав великий переполох.

— Вибух Везувія. Сейсмографічна обсерваторія Везувія повідомляє, що вночі з вівтірка на середу 31. серпня ц. р. почала випливати лява з кратеру Везувія. Лява спливає з кратеру вулькана ширини 200 метрів зі скорістю 20 метрів на годину і розливається щораз ширше.

— Сильний землетрус на Филипинських островах. З Манілії надійшли вістки, що Филипинські острови навістив сильний землетрус, що тревав з перервами 5 і пів год. Розміри катастрофи велитенські. Покищо нема вісток про жертви в людях і розміри шкід.

— Цикльон знищив 100 домів. Північно-східну частину Мексику навістив страшний цикльон. У м. Сіюдад Віторія згинуло 12 осіб, а 100 домів знищених. Шкоди дуже великі.

— За охорону катедри в Шартре. До французького парляменту внесли письмо визначні парляментаристи з домаганням, щоб уряд переніс летунську базу з Шартре до іншого міста. Парляментаристи підкреслюють, що на випадок війни катедрі в Шартре, що є перлиною французької архітектури та історичною памяткою, грозилаб поважна небезпека і навіть повне знищення.

— Вилюднення сіл у Франції. Французькі хліборобські організації бють на тривогу з приводу щораз більшого вилюднення французького села. На основі анкети ствержено, що в 13-ох хліборобських департаментах число населення, що в 1858 р. сягало майже пять міліонів, упало в 1936 р. до трьох мілінів. На ріллі залишилися лише власники фарм. Рільні французькі робітники масово покидають села та еміґрують до міст. Тому то вилюднення французьких сіл прибирає **характер суспільної катастрофи.**

— Повінь у Мексику та в Індії. Зливні дощі в Мексику спричинили повінь в Монтерей та околиці. Повінь зростає з кожною хвилиною. Вода забрала 800 домів. 900 родин залишилося без даху над головою. 9 осіб затонуло. Повінь в Індії затопила три села в державі Гартал тому, що вода зірвала греблі на ріці Тере.

— Дві летунські катастрофи у Франції. У вівторок 30. серпня ц. р. вечором підчас вправ упав військовий літак з невиясних причин на землю і розбився. Летун полк. Дюган, командант восьмої летунської ескадри, згинув у катастрофі. — Другий військовий літак зачіпив об вершок сосни підчас нічного лету і розбився. При зударі зі землею повстала пожежа літака. Два члени залоги згинули. — Балтійське море викинуло на беріг тіло литовського військового летуна Стуога, який втопився в морі підчас катастрофи військового літака.

—o—

✝ Посмертні згадки.

Д-Р ГРИНЬ ВИННИЦЬКИЙ.

В понеділок 29. серпня ц. р. помер в Устріках Долішних адвокат **д-р Гринь Винницький** в 53-ому році життя по короткій важкій недузі принявши Найсвятіші Тайни. Д-р Г. Винницький був членом і основником та довголітнім головою чит. „Просвіти", заступником голови Н. Ради коол. „Народний Дім", заступником голови Українбанку, головою недавно основаної філії Т-ва „Просвіта", членом Контрольної Комісії кружка „Р. Ш.", філії „С. Г." та членом інших культурно-освітних установ.

Про смерть цього визначного діяча сповістили українське громадянство культурно-освітні і кооперативно-економічні установи в Устріках Долішних спільною клепсидрою та вивісили на своїх домівках жалібні прапори. Величавий похорон відбувся в Устріках Долішних в середу 31. серпня ц. р. пополудні. В. Й. П.

АДАМ ВЕРГАНОВСЬКИЙ.

У Стрию помер 26. серпня ц. р. учитель державної ґімназії **Адам Вергановський,** в 48. році життя. Вергановський, хоч зачисляв себе до старорусинів, належав до ріжних українських установ і навіть в деяких брав активну участь. Визначне місце займав в аматорських театральних гуртках як драматичний артист і як режисер. В. Й. П.

—o—

Спорт.

КРАЄВІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

В суботу і неділю 3. і 4. вересня відбудуться на ставі „Світезь" у Львові краєві плавацькі змагання. Програма змагань така: **Жінки:** 100 м. довільним стилем, клясичним і горілиць. **Мужчини:** 100, 200, 400, 800 м. довільним стилем; 100, 200, 400 м. клясичним стилем; 100 і 200 м. горілиць. Гінці 5×50 м. довільним, 3×100 м. стилем змінним і 4×200 м. **Юніори:** 50 м. довільним стилем, клясичним і горілиць, гінці 4×50.

Початок змагань у суботу 3. IX. в год. 15-ій попол., в неділю 14.30 попол. Змагання організує Філія К.Л.К. Львів. Зголошення просимо слати до пятниці на адресу: інж. О. Клюфас, Львів, Потоцького 58 а. Змагуни замісцеві повинні подати у зголошенні, чи рефлектують на нічліг і удержання.

Театри.

Великий Театр:
Четвер 1. 9. театр нечинний.
Пятниця 2. 9. год. 8. Хор Дева.

Театр Ріжнородностей:
Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
ОСМОЛОДА:
1. 9. Гетьман Полуботок.
ПЕРЕГІНСЬКО:
2. 9. Мазепа.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Заграва і ім. І. Тобілевича).
ЗАБОЛОТІВ: Група Б:
1. 9. Пригода в Черчі.
2. 9. Лісова пісня.

Український Театр Йосифа [illegible] (сеніора).
ТЛУСТЕ:
1. 9. Чорноморці.
2. 9. Казка старого млина.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Північ кличе“.
АПОЛЬО: „Гайді“ з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі“ з Доротою Ламур.
БАЛТИК: „Маєрлінг“.
ВАНДА: „Я збрехала“, „Гільтайська трійка“.
ГРАЖИНА: „Вернися, моя маленька!“
ЕВРОПА: „Король бавиться“.
КАСІНО: „Узли кохання“, „Гріх молодости“.
КОПЕРНИК: нечинне з причини реконструкції до 2. IX. п. р.
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру“ „Індійська гробниця“.
МЕТРО: „Великий плин“, „Почалось у поїзді“.
МІРАЖ: „Улан цн. Йосифа“, „Княжа“.
МУЗА: „Кадети маринарки“.
ПАЛЯС: „Кохання в кайданах“.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Бургтеатер“ із В. Крaвсом Ольгою Чеховою.
РІЯЛЬТО: „Погорджена“.
РОКСІ: „Блески та тіни жінки“.
СВІТ: „Страшний двір“ Монюшка та „Болек і Льолек“ з Димшою.
СТИЛЕВЕ: „Чорний пірат“ та ревія.
ТОН: „Засуджені“, „Без приказу“
УТІХА: Місто в вогні“ та ревія.
ХИМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петровни“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люцерна“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид“
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Туреччина“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 1. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт орх. мандолиністів, 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл. і госп. вістки, 14.15 Форт., 14.35 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.30 „Над озером“ фрагм. повісти ілюстр. музикою, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт солістів: сопран, скрипка, форт., 16.45 Справедливий поділ добичі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Нар. пісні у мист. опрацюванні, сопран, барит., форт., 17.40 „Листи з подорожі“ Сенкевича, 17.50 21.50 Спортові вістки, 18.00 „Олімпійський лавр“ гутірка, 18.10 Із італ. опер, пл., 18.30 Театр Уяви: „Щасливі“ ком. А. Рибіцького, 19.00 Пісні у вик. хору, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Морські відгомони, концерт у вик. октету, спів, 20.45 Веч. денник, 21.00 Актуалії, 21.10 Розр. концерт: спів, скрипка, гармоністи, хор, 22.00 Камер. музика у вик. квартету: скр., віол., форт., 22.55 Огляд преси, 23.000 Ост. вістки, метеор. комунікат, гутірка в нім. мові, 23.15—23.55 Симф. концерт, з пл. (Варшава II).

Пятниця, 2. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Добридень наймолодшим, оповідання, пісеньки, мельодії, 12.05 Полуднева авдиція, 14.00 Легка музика з пл. і госп. вістки, 14.15 Популярна музика з пл.; у перерві в год. 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Чуда“ вес. авд. для дітей, 15.30 Гутірка з хорами, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Оперетова музика у вик. орх., 16.45 Автом по Гуцульщині, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Гутірка, пісні у вик. хору, 17.55 Танц. музика, у перерві Програма на завтра, 18.00 Штучні гормони та вітаміни, 18.10 Популярні форт. твори, 18.45 Літер. новини, 19.00 Спів. рецитали Йос. Корольковича в супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Радник Стронць на радіовиставі“ I. част. розр. концерту з конферансієркою, 20.45 Веч. денник, 21.00 Діяльог про літературу: „Поет і перекладчик“, 21.10 „Радник Стронць“ II. ч. розр. концерту, 21.50 22.00 Спортові вістки, 22.05 Живий концерт бандаль, орх., 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танц. музика з пл. (Варшава II).

Субота, 3. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Східні Торги у Львові, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Госп. репортаж із Сх. Торгів, 14.15 Орх. музика, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Крилатий хлопець“ Корн. Макушинського, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Чому місяць усміхається, ревія, 16.45 Вакації давніше й сьогодні, 17.00 Вістки із Сх. Торгів, 17.10 Музика у вик. манд. орх., 17.55 Спорт на Сх. Торгах, 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів: форт., віол., 18.45 „Шкільні часи Івана Дзьоборога“ В. Сироковлі, 19.00 Дуети у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Фільм і ревія, орх., пісеньки, гумор, гавайська гітара, 20.00 „Ядемо до школи“ для дітей, „Країна всмішок“, 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Легка музика у вик. сальон. орх., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.00—23.55 Легка музика з пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 1. вересня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 18.00 19.00 Орх. концерт, 20.15 21.00 Щось для кожного, легка й танц. музика, БІЛГОРОД 20.30 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. музика, 18.30 Циг. музика, 19.20 Форт., 21.30 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 15.00 Для дітей, 15.30 Вальси, 18.00 Офіцерові пісні. 21.00 Розр. концерт, 21.40 22.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Іт.-браз. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.35 Форт., 22.20 Легка музика, МІНХЕН 19.15 20.00 „Ес штімт вас ніхт ін Бріхов“ оп. Зольднера, ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 16.15 Розр. музика, 17.00 Легка музика, 18.20 Сальон. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Далібор“ оп. Сметани, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Театр Уяви, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. всячина, 21.00 22.00 23.00 „Льорелай“ оп. Каталяніа, СОФІЯ 19.30 Популярна музика, 20.00 Спів.

Пятниця, 2. вересня 1938.

БЕРЛІН 9.30 Оперетова музика, 17.00 Форт. соната а-моль Шуберта, 18.00 З опер і оперетов, 19.00 Розр. музика, 20.15 21.00 Симф. концерт, БІЛГОРОД 18.30 19.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Віол., 18.00 Концерт військ. орх., 17.20 Форт., 20.35 Орх. концерт, 21.50 22.00 Концерт тріа, ВІДЕНЬ 12.00 18.15 Розр. концерт, 15.30 Пісні на сопр. і барит., 16.00 Популярна музика, 18.00 „Жива“ пісні й музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 20.30 Популярна музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 20.00 Чеські пісні Малята, РАДІО ПАРІ 19.00 Віол., 20.15 Форт., 20.30 21.00 22.00 „Асмодей“ драма Моріяка у вик. артистів „Фр. Комедії“, РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперета, СОФІЯ 18.30 Концерт квартету манд. 19.30 20.00 21.00 „Тоска“ оп. Пуччіні, ШТРАСБУРГ 21.15 22.00 „Наймичка панею“ ком. оп. Перголезія.

Субота, 3. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Дівчата співають, 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 22.30 Легка й танцюва музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.00, 20.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.20 Нар. музика з Лінцу, 12.00, 13.15 Розр. концерт, у прогр. І. Штравс, 20.10, 21.00 Танц. музика, КЕЛЬН 20.10, 21.00 „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканія, КОШИЦІ 16.10 Циг. музика, солісти, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 20.30 Концерт орх., 21.00, 22.00, 23.00 „Льорелай“ оп. Каталяніа, ПРАГА 22.30 Танц. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Сольо на мандоліні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Концерт симф. музики, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Орх. муз., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, СОФІЯ 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.30 Сольо на альтівці, 20.00 Спів.

БІРЖА.

Львів 31 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89.55, 89.30 Доляри американські 5.30.50, 5.28.00 Доляри канад. 5.29.00—5.27.50. Фунти гол. 291.74—287.80. Франки фр. 14.58—14.43, Франки швайцарські 122.00—120.75 Фунти англ. 25.95—25.75. Гульдени данц. 100.25—99.75, Корони ч. 15.60—15.10 Кор. дан. 116.00—114.80 Кор. норв. 129.25—129.15. Корони шв. 132.60—132.60 Ліри італ. 22.10—22.40, Марки фінлян. 11.47—11.23, Марки нім. 70.00 — 72.00, Тель Авів 25.80—25.30, Марки нім. срібні 94.00 — 91.00

Акції.

Банк Польський 132.50 Цукр. 38.25, Вугіль 34.75, Ліліпоп 61.00 Модзеля, 16.25, Островець 65.25, Ста[illegible]ичі, 43.00, Габербуш 57.25.

Папери.

4% пів проц. внутр. 67.00, 67.25 3% ін. 1 ем. 26.13, серія 95.50, 3 поз. ін. 2 ем. 85.25 серія немот. 5% конверс. 70.00 прем. доx. 43.50 4% консол. 67.00

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 31. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок безоп. 2.45 зол.
1 кг. масла бочкове вкл. з опак. 2.50 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з оп. деф. ціна 2.5/
молоко . . . . 13—14 сот.
яйця (копа) . . . 4.20 зол.
1 кг. яєць 1.10

Тенденція на масло вдержана на молоко слаба, на яйця зовшкова.

ОПОВІСТКА.

Додаткові вступні іспити в усіх середніх школах Рідної Школи відбудуться в днях 1, 2 і 3 вересня ц. р. — **Головна Управа Рідної Школи.** 1825

Нова школа. Кружок Р. Ш. ім. М. Шашкевича у Станиславові подає до відома громадянству, що в цьому шкільному році 1938/39 відчиняє **І. клясу 4-літньої ко**едукаційної торговельно-кооперативної **едукаційної торговельно-кооперативної гімназії.** Ця школа має вишколити та виховати фахових купців і кооператорів. Вступні іспити відбудуться в днях 5. і 6. вересня; зголошення приймає та уділює інформацій Дирекція гімназії при вул. Липовій 82, що дня від 9 год. до 12 год. 1825

Головна Управа Рідної Школи влаштовує матуральний курс для repробованих абітурієнтів VIII-ми кл. гімназії у вересні ц. р. Зголошуватися негайно в референтурі шкіл Р. Ш. Львів, Сикстуська 46 від 8—3. 1825 1-2

КУПНО — ПРОДАЖ

ДВІ ОДНОПОВЕРХІВКИ повнокомфортові, невикінчені, 10 і 11 убікацій продам кожну зокрема. Пасічна 9, ріг Запольської, напроти парку. 1797 2-3

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові і вживані найдешевше у фірмі „Міль Книжковий", Баторія 6. 1817 1-5

ДІМ 6 кімнат, город, вільні літа, околиця двірця Підзамче продам. Інформації: Львів, Зиблікевича 5 а, шефтова крамниця год. 3—6. 1760 2-3

СТАНЦІЇ

СТАНЦІЯ для двох учнів Голов. Гімназії. Окрема, сонячна кімната, першорядний харч, добра опіка. Родина безділна, близько Головної Гімназії. М. Отрутинська, вул. Окульського 6, І. пов. 1819 1-2

ПРИЙМУ на станцію дві учениці. Окрема сонячна кімната. Фортепіян. Л. Ільєвичова, Львів, вул. св. Яцка 8. м. 5. 1823 1-1

ПРИЙМУ на мешкання ученицю вселюдньої школи або нижчої гімназії. М. Ліщинська, Тарновського 86. 1806 2-3

ПРОФЕСОР гімназії, Львів, вул. Клушинська 7, м. 3, недалеко філії української гімназії і української купецької гімназії, прийме кількох учеників на станцію. 1811 2-2

СТАНЦІЯ для учениць і учеників, студентів. Фігольова, Марка 20/1 коло гімн. СС. Василіянок на Длугоша. 1790 3-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ҐІМНАЗІЯ СС. Василіянок у Яворові шукає учителя з повними кваліфікаціями до навчання фізики і математики. 1812 1-2

ВІЛЬНЕ місце осідку для лікаря-українця в повітовім місті, недалеко Львова одинокий лікар українець. Інформації уділить Д-р М. Керничний, Рудки. Марку на відповідь. 1798 3-

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

СИМПАТИЧНА, добра, господарна займеться домом інтелігентного, поважного самітного пана. Зголошення слати до „Діла" під „Самітня". 1814 1-1

НАУКА

ІСПИТОВАНА учителька музики уділює лекції гри на скрипці. Зголошення Сикстуська ч. 64, м. 6, від 18—20 год. 1766 3-3

СКОРО пізнаєте власнеу новочасну систему крою, шиття, моделювання гардероби жіночої, дитячої, білля. Патрон Експрес. Вписи від 29-го, Львів, Сикстуська 21, II. 1767 3-3

ВПИСИ

ВПИСИ на конц. річний курс крою і шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З провінції — з цілим утриманням. Також приймаю на тримісячний крій і шиття. ШОАРСЬКА, Сташіца вісім, бічна Хорущини. 1821 1-5

РІЖНІ

ЛЯБОРАТОРІЙНІ ПЛАЩІ, найліпші, найтриваліші, найдешевше тільки у виробі „ПАЛІЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1780а 2-7

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, переробляю, шию гардеробу жіночу, мужеську, **Коперника 26,** подвіря.

1 ЗОЛОТИЙ — переробляю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. **Коперника 26, подвіря.** 1820 1-1

НАЙНОВІШІ закордонні моделі корсетів, корселетів, нагрудників. Шию білля. Брилянт — „Шик" — Ринок 12 а. 1818

ПЕРЕРІБКА ковдер 3 зол. РОМАНОВА, Гродзіцьких ч. 4 (біля Ринку). 1680 6-∞

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, ґарантовані, закордонні на ріжні ціни продає, купує, міняє Гавак, Пілсудського 21. І. п. 1745 3-10

ЗА НЕГАЙНУ ПОЗИЧКУ 5.000 золотих дам цілий рік мешкання з харчем в окремій комфортовій кімнаті. За добрим забезпеченням в доброму підприємстві. „Секурітас", посте-рестанте, Львів. 1826 1-1

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в ціли полагодження замовлень. 1755 4-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ
Д-р ЛЮДВИКА
Ляндес-Ляйнерова
ЛЬВІВ, ЛОЗІНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-50.
1793 ВЕРНУЛАСЯ. 2-6

СТОМАТОЛЬОҐ
Др. мед. Мечислав Янковський
ЛЬВІВ, Лозінського 4, тел. 244-77
вернувся

ОГОЛОШЕННЯ.

Краківський Готель
з рестораном
і родинним дансінґом
під новою управою
основно відновлений і допроваджений до передвоєнного стану.

РЕСТОРАН під фаховою управою вже відкритий. — Першорядні кухарі. — Страви виключно на десеровім маслі.

РОДИННИЙ ДАНСІНҐ від 1. вересня. Знаменита сальонова музика під диригентурою п. Альхимовича. — Кава, чай, холодники та алькогольні напитки тільки першорядної якости. — Ціни поміркованї

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

НА СХІДНИХ ТОРГАХ — Павільон 15 (самоходовий)

ПРОМИСЛОВІ ТРАКТОРИ
FORDSON
продукція фірми „Ford-Motor-Company A/S"
простої і цілевої конструкції — легкі в керуванні — дешеві в експльоатації — мають широке пристосування в промислі до ПОГОННОЇ ПРАЦІ МАШИН (перенесних аґретів),
і для цілей буксирування (гольовання)
Авторизований продавець — ЛЬВІВ —
„ВЕКАТЕ" Зиблікевича 13
Спілка з огр. відп. тел. 295-01.

ЦЕРКВИ,
що бажалиб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востаннє Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя Церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького
Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, цей дзвін „ВОЛОДИМИР" фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни за пароха о. Іллі Гаврилишина, сотр. о. Василя Мармаша, Старшого брацтва церковного Павла Ґрубського і прочих, на вічну славу Пр. Тройці й Пр. Діви Марії.

З поважанням

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші
і
Ліярня дзвонів
Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Ски
в Перемишлі

Для шкільної молоді і дітвори білля, шкарпитки, панчохи, светери, шалики, рукавички.

Кооператива
„БАЗАР"
ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА 3.
Великий вибір — дешеві ціни

ВЖЕ ВІДКРИТА
першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою
Ярема Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 9.)
поручає на осінній сезон
взуття жіноче мужеське спортове і ортопедичне.
Товар тільки першорядний.
1751 1-20 Ціни низькі.

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і робітня футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
побіч Гіпотечного Банку

ТАПЧАНИ, меблеві матеріяли, — матраци, тапети, дивани і т. п. — Проєктування і виконання комплетного нутра дому у власних заведенних тапіцерських і столяр.
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-85 1-40

КІР
Львів, Уейського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

найкориснійше
усе шкільне приладдя
наплечники на книжки, течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, відзнаки, числа та все інше.
закупите
у фірмі

Руська 20

ВАШЕ ОЧКО
ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

від
ПОТУ
DINOL

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.